

FRÉDÉRIC BACK

Moninkertaisesti palkittu animaatio-ohjaaja pohtii töissään ihmisen ja luonnon suhdetta

Ville Hänninen

Muutin toisen maailmansodan jälkeen Kanadaan, koska kirjenvaihtoystäväni oli kertonut siellä olevan valtavia metsiä ja jylhän kaunista luontoa, jota halusin dokumentoida piirroksin ja maalauksin. Lensin Quebeciin ja tapasin toverini, joka osoittautui upean näköiseksi naiseksi. Muutin Montrealiin, menimme naimisiin ja sille tielle jäin, kertoo ranskalais-syntyinen Frédéric Back.

Tampereen lyhytelokuvajuhlilla vierailin 71-vuotias kanadalaisanimaattori on ehtinyt uransa aikana moneksi. 1950-luvulta lähtien hän työskenteli Kanadan Ylelle, Canadian Broadcasting Companylle.

- Tein kuvituksia, suunnittelin lavasteita ja jopa rakensin 60-luvulla televisiossa pyörineeseen merirosvosarjaan kokonaisen pikkukaupungin ihmisi-

neen ja purjelaivoineen kaikkineen.

Ensimmäisen varsinaisen animaationsa Back teki 1960-luvun lopulla, päälle 50-vuotiaana. Animaatioiden tekeminen muodostui Backille henkireiäksi.

- Pidän tv-työstä ja kuvituksista. Kuitenkin aiheet tulivat yleensä töiden tilaajilta. Halusin luoda jotain, mikä olisi täysin omaani.

- Kun aloin tehdä animaatioita, toimin aktiivisesti silloisissa ympäristöjärjestöissä. 1968 olin mukana perustamassa vielä tänäkin päivänä aktiivisesti toimivaa kanadalaisista SVP-ympäristöjärjestöä, joka taisteli saasteita vastaan. Tajusin, että animaatioissa voisni yhdistää taiteelliset ambitioni ja ekolo-

gisen sanoman.

Julista, älä saarnaa

Back on tehnyt lukuisia animaatioita, jotka pohtivat verkkaisen syvämielteisesti ihmisen ja luonnon suhdetta, ihmisyttöä ja elämää. Backin tunnetuin ja palkituin animaatio Mies joka istutti puita kertoo akvarellimaisella, tavattoman puhuttelevalla tyyllillä miehestä, jolla on unelma. Hän haluaa luoda metsän - ja niin tapahtuukin.

Valtava virta puolestaan kuvaa jättimäisen Saint Lawrence -joen suistoa ja esittelee sen monipuolista eläin- ja kasvikuntaa.

Myös yleensä penseät kriitikot ja festivaaliväki ovat sulaneet Backin yksilön mahdollisuuksia korostavien tarinoiden ja kauniin tyylin edessä. Hän on

"Visuaalinen kauneus ja tarina kulkevat käsi kädessä"

saanut animaatioistaan useita Oscarita sekä pääpalkintoja kaikilla maailman merkittävillä animaatiofestivaaleilla.

- Pidän siitä, että animaatioitani näytetään festivaaleilla ja televisiossa. Sitä kautta saan huomattavasti laajemman yleisön kuin kuvituksilla tai maalauksilla koskaan voisi saavuttaa.

- Animaatio on paras mahdollinen väline kertoa tarina, koska siinä kaikki aistit ovat käytössä samanaikaisesti. Kuvan, musiikin, äänien ja liikkeiden yhdistäminen tarjoaa rajattomia mahdollisuuksia mielikuvitukselle.

- Käytän niitä mahdollisuuksia tarinoiden kertomiseen. Olen ollut tähän päivään asti mukana ympäristö- ja rauhanjärjestöissä ja uskon, että niillä - samoin kuin animaatioillani - on pohjimmiltaan vaikutusta.

Back ei kuitenkaan usko julistavaan saarnaamiseen. Hän maalaa lyyrillä tyyllillään luonnon kauneutta sen koko loistossaan ja haluaa vaikuttaa voimakaiden näkyjen, positiivisten elämysten kautta.

- Mielestäni jako taiteilijoihin ja tarinankertajiin on keinotekoinen. Itse pyrin olemaan molempia samanaikaisesti. Haluan kertoa tarinoita, joilla on vaikutusta ihmisten elämään. Kun teen visuaalisesti kauniita elokuvia, tarinakin saa lisää voimaa ja pontta.

- Toisaalta olen tyytyväinen, että työni antavat ihmisille ajattelun aiheita ja pitkospuuta elämään. Se on minusta pohjimmiltaan taiteen tehtävä.

Parhaillaan Back tekee ohjelmaa Kanadan länsirannikolla asustavista Haida-intiaaneista, heidän kulttuuristaan ja legendoistaan.

- Usein kun puhutaan intiaaneista, puhutaan vain metsästyksestä ja soturin elämästä. Intiaaneilla on kuitenkin tavattoman rikas kulttuuri. Heillä on aivan oma erityinen suhde luontoon. Haluan kertoa intiaanien kädentaidoista ja heidän rikkaasta suullisesta perinteestään.

- Olen kiinnostunut siitä, miten intiaaneilla jokaisella puulla, kivellä ja eläimellä on oma kiehtova tarinansa. Pitkälti saman filosofian kautta muodostan omankin maailmankuvani. Jo-kaista elävää olentoa on kunnioitettava - on se sitten puu, eläin tai köyhä, sorrettu ihminen.

- Tiedän, että vastareaktioista huolimatta ekologinen kriisi kiihtyy edelleen. Silti olen pohjimmiltani optimistinen. Minun on pakko olla. Jos talo on tulossa, pitäähän se yrittää sammuttaa! ■